

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Редакторський аналіз як багаторівневе опрацювання тексту</i>		
1	Тема 1. Початкові відомості про видавничу справу.	2
2-4	Тема 2. Місце редакторського аналізу в роботі редактора.	6
<i>Кредит 2. Робота редактора над змістом тексту</i>		
5-6	Тема 3. Редакторський аналіз вибору теми твору.	4
7-8	Тема 4. Аналіз і оцінка композиції твору	4
<i>Кредит 3. Логічні основи редагування</i>		
9-11	Тема 5. Логічні основи редагування	6
12	КР № 1.	2
<i>Кредит 4. Робота над нетекстовою частиною видання</i>		
13-15	Тема 6. Позатекстові матеріали як складник твору.	6
<i>Кредит 5. Додрукарський період</i>		
16-17	Тема 7. Виникнення письма й алфавіту в первісних суспільствах як передумова появи книги.	4
18-19	Тема 8. Попередники сучасної книги.	4
<i>Кредит 6. Українська видавнича справа з моменту поширення друку</i>		
20-22	Тема 9. Концепції витоків українського друкарства: науковий та ідеологічний аспекти.	6
23	КР № 2.	2
	Разом:	46 го д.

Практичне заняття № 1

Початкові відомості про видавничу справу

Теоретичні питання

1. Тенденції розвитку видавничої справи на сучасному етапі.

2. Українська видавнича справа у порівнянні з європейськими країнами: ретроспектива. Типові структури видавництв: український і зарубіжний досвід.
3. Редакторські професії та фахові вимоги до них. Сфера застосування редакторських професій.
4. Редагування та його види. Організація і зміст процесу редагування.
5. Редактор і комп'ютерні засоби контролю правопису.

Завдання для самостійної роботи

1. Виписати із теоретичних джерел тлумачення понять «видавнича справа», «видавець», «редактор». Проаналізувати визначення: спільне, відмінне, специфічне у трактуваннях.
2. Напишіть текст на тему «5 цікавинок професії редактора»

Практичне заняття № 2-4

Теоретичні питання

Місце редакторського аналізу в роботі редактора

1. Мета редакторського аналізу.
2. Роль і місце редакторського аналізу на різних етапах редакційно-видавничого процесу.
3. Редакторський аналіз і професійне читання.
4. Види читання: наївне, культурне, вчене, естетичне. Критичний характер редакторського читання.
5. Багаторазовість редакторського читання (ознайомче, оціночне, шліфувальне). Фіксування результатів читання (позначки на берегах оригіналу, посторінкові зауваження, записи).
6. Контроль новизни інформації у газетних, журнальних, рекламних видань. Перевірка достовірності інформації.

Завдання для самостійної роботи

1. Визначення понять «редагування», «літературне редагування», «технічне редагування», «художнє редагування», «наукове редагування».
2. Ознайомитися з епістоляріями, щоденниками відомих українських діячів і виписати чотири цитати про редактора і редагування.

Дібрати по одній публікації інформаційного, аналітичного, художньо-публіцистичного жанрів. Проаналізувати засоби представлення фактичного матеріалу. Зробити висновок стосовно способів представлення фактів у публікаціях різних жанрів.

Практичне заняття № 5-6

Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних видань

План

1. Редакторська підготовка газетних видань

- а. види газет за тематикою, читацькою адресою, періодичністю, форматом, стилем оформлення;
- б. рубрики газети;
- в. газетні жанри (інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні);
- г. дизайн газети.

2. Редакторська підготовка журнальних видань

- а. види журналів за тематикою, читацькою адресою, періодичністю, форматом, стилем оформлення;
- б. рубрики журналів;
- в. дизайн журналів.

3. Редагування рекламних видань

- а. класифікаційні ознаки рекламних текстів;
- б. жанри і структура рекламних текстів;
- в. типові помилки в рекламних текстах.

4. Інформативна насиченість тексту

- а. фактичний матеріал у періодичних виданнях і критерії його редакторської оцінки;
- б. види фактів і їх значення у виданнях різного функціонально-цільового призначення;
- в. перевірка фактів, прийоми виявлення фактичних помилок.

Практичні завдання

(виконати одне на вибір)

Проаналізувати рубрики газети, співвіднести їх із загальною концепцією видання.

Навести приклади публікацій інформаційного, аналітичного, художньо-публіцистичного жанрів.

Проаналізувати рубрики журналу, співвіднести їх із загальною концепцією видання.

Проаналізувати дизайн газети (журналу).

Проаналізувати структуру рекламного матеріалу.

Навести приклади рекламних публікацій різних жанрів.

Навести приклади помилок різних видів у рекламних текстах.

Творче завдання

1. Розробити ребус або кросворд із використанням термінів: видавнича справа, видавець, редактор, директор, коректор, копірайтер, видавництво, книга, художник, газета, журнал.

2. Створити мультимедійну презентацію про сучасні періодичні видання, розкривши концепцію кількох журналів/газет.

Завдання (в аудиторії):

1. Проаналізувати текст, зробити висновок стосовно якості використання фактів

Свято бруду та напоїв

Тисячі кременчужан, а також гостей міста, які побували на святі під назвою «Естрім-шоу 2003», що відбувалося на аеродромі в селі Недогарки, були вражені великим розмахом, масовістю та новим зразком відпочинку.

Але, на жаль, наше суспільство ще не навчилося відпочивати за європейським стандартом, тобто культурно.

Як і завжди, свято розпочалося культурною програмою, а далі...

Чим більше було вжито алкогольних напоїв, тим більше люди забували про культуру поведінки. Збільшувалася кількість бруду та пустих, а ще гірше – розбитих пляшок. Люди перетворили аеродром на смітник. Не обійшлося і без бійок.

І нікому не відомо, що третього дня прибирати увесь цей бруд довелося головному байкеру нашого міста – Віктору.

Тепер залишається тільки запитувати чи будуть проводитися у нас ще подібні свята?

2. Проаналізувати факти, наведені у тексті з позиції їхньої доцільності чи недоцільності.

Вечеря у американського Посла

У вівторок, 1 лютого Посол Сполучених Штатів Америки в Україні та пані Джон Е. Гербтс запросили на вечерю досить вузьке коло гостей, серед них і кременчуцького народного обранця Василя Гаврилюка.

Вечерю давали на честь приїзду до Києва авторитетного американського політика пана Брюса Джексона, президента Проекту для демократій, що розвиваються.

Приємний відбувся у резиденції Посла на Подолі, у затишному будинку на Покровській. Достатньо велика зала резиденції легко вмістила невелике коло гостей. Частували достатньо скромно, але смачно. Французьке вино на смак видалось легким і витонченим. Бесіда була невимушена, кожному гостю давали можливість висловитись. Було помітно, що впливовий американський

гість уважно оцінює кожного із запрошених. Не менш зацікавлено слухав Посол.

Пані Гербст була люб'язною, але помітно було, що вона трохи хвилювалась як господиня, слідкувала, щоб вчасно була переміна страв, щоб тарілки гостей були не порожніми.

Говорячи про причини свого приїзду, пан Брюс Джексон, зокрема, сказав:

– Україна для Заходу сьогодні така ж цікава як Чехословаччина часів Вацлава Гавела та оксамитової революції і ми уважно придивляємось до перспективи нових українських політиків.

Не знав пан Брюс, що за цікавим співпадінням у минулому номері «AV-топографа» ми розмістили на восьмій сторінці поряд два фото учасників інавгурації Президента Ющенка: досвідченого чеського гостя экс-президента Вацлава Гавела та молодого українського політика В. Гаврилюка. Чи може американці читають «AV-тограф»?

Література

1. Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця, видавця / М. С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2005. – Тема 14.
2. Тимошик М. С. Як редагувати книжкові та газетно-журнальні видання / М. С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2012. – Тема 11,12.
3. Антонова С. Г. Редакторская подготовка изданий : учебник / Антонова С.Г., Васильев В.И., Жарков И.А., Коланькова О.В., Ленский Б.В., Рябинина Н.З., Соловьев В.И. ; под общ. ред. Антоновой С.Г. – М. : Издательство МГУП, 2002. – Глава 8, 9.
4. Мильчин А. Э. Методика редактирование текста : учеб. для студ. вузов, обучающихся по направлению 030900 – «Издательское дело» и спец. 030901 – «Издательское дело и редактирование» / А. Э. Мильчин. - 3 изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2005. – Глава 11.

Практичне заняття № 7

Місце редакторського аналізу в роботі редактора

Теоретичні питання

1. Поняття текст, його змістова цілісність, тема.
2. Завдання і зміст редакторського аналізу

3. Глибоке розуміння редактором змісту тексту як основа якісного редакторського аналізу:

- a) мисленнєві прийоми редактора, що сприяють розумінню тексту;
- b) моделювання читацьких потреб і очікувань від тексту;
- c) наближення редактора до авторського задуму;
- d) з'ясування функціонального призначення тексту.

4. Багаторазовість редакторського читання (ознайомче, оціночне, шліфувальне).

5. Редакторський висновок – завершальний етап редагування.

6. Редагування текстів за допомогою комп'ютерних програм. Редактор і комп'ютерні засоби контролю правопису.

Практичні завдання

1. Зробити редакторський висновок стосовно якості розробки теми (застосувати метод тематичного прогнозування)

Влада допоможе людям

Керівництво міського виконавчого комітету більше не буде терпіти негідну поведінку керівників місцевих розважальних клубів і кафе, які порушують громадський спокій. Такий висновок – з останніх дій керівників Кременчука. Під пильною увагою сьогодні опинилися ті підприємці, на роботу яких нарікали кременчужани. Відтепер той же нічний клуб «Зебра» закрито на ремонт доти, поки не буде проведено реконструкцію приміщення. Головна мета реконструкції, проведення якої контролюватимуть, – забезпечення шумоізоляції. Вже відомо, що власники «Зебри» повинні розробити спеціальний проект, котрий би врахував усі зауваження. Також під «ковпаком» опинився інший клуб «Ібіца». Претензії до його власників – упорядкувати всі документи і саму роботу, аби було якомога менше скарг. Вважається, що це не останні заклади, до яких пред'явлено серйозні вимоги та претензії. Таку боротьбу за права кременчужан міськвиконком повів після

прийняття Верховної Радою відповідного закону. Останнім чітко визначено порушення, в першу чергу шумові, та виписано штрафні санкції.

2. Знайти приклад тексту (із засобів масової інформації), в якому є проблеми із тематичною організацією, зробити редакторський висновок.

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте сутність понять текст (як об'єкт редакторського аналізу), аналіз, редакторський аналіз.

2. Охарактеризуйте основні текстові категорії, суттєві для редакторського аналізу (інформативність, змістова цілісність, синтаксична зв'язність, літературна обробка).

3. Опишіть, чим професійне читання відрізняється від звичайного.

4. Розкрийте значення наближення редактора до авторського задуму, назвіть можливі труднощі редактора.

5. Назвіть і охарактеризуйте складові функціонального призначення тексту.

6. Охарактеризуйте критерії оцінки теми (значенню критерію, методика його оцінки):

- ✓ відповідність виду і типу видання, читацькій адресі;
- ✓ актуальність;
- ✓ конкретність;
- ✓ повнота розробки.

7. Доведіть необхідність позначень у тексті під час редакторського аналізу.

Практичне заняття № 8-9

Логічні основи редагування

Питання та завдання для самоконтролю

1. Підготовка доповідей та повідомлень (самостійна на наступний тиждень)

- ✓ Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій. Мовленнєві, стилістичні, композиційні і комунікативні принципи презентації.
- ✓ Ваша професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.
- ✓ Мова – інтелектуальний портрет фахівця.
- ✓ Мовний «антиетикет» сучасного студента.
- ✓ Лексикографічна компетенція як показник мовної культури фахівця.
- ✓ Етикет службового листування.
- ✓ Етикет телефонної розмови.

- ✓ Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію.
- ✓ Віртуальне спілкування і його особливості.
- ✓ Дискусія, полеміка, диспут як різновид суперечки. "Мозковий штурм" як евристична форма. Технології проведення "мозкового штурму".
- ✓

II. Аудиторна робота

- Словники виконують функції.....:
- Поясніть термін *кодифікація*.
- Охарактеризуйте один із відомих вам словників.

2. Користуючись «Словником паронімів української мови», поясніть значення наведених слів. Поєднайте їх з поданими словами, утворюючи, де потрібно, відповідну форму.

а) Абонемент//абонент ...

міжбібліотечний, ... міжміський, виклик..., скринька..., продаж..., постійний...,

обов'язки...;

б) адресат//адресант

прізвище..., ...постійний, ... конкретний, місце проживання..., доходити до..., вручати...;

в) діалектний/ / діалектичний// діалектологічний ...

взаємозв'язок, ... метод, ... нарада, ... словник, ... експедиція, ... спостереження, ... лексика, ... словотвір, ... процес, ... залежність, ...

територія, ... інститут, ... джерела, ... закономірність, ... мислення, ... програма;

г) етика/естетика ...

судова, ... лікарська, ... оформлення, ... еволюційна, ... дипломатичних відносин, закон...;

6. *Перекладіть українською мовою російські мовні кліше зі словом «приймають»*

Приймають близько к сердцу; приймають в расчет; приймають во внимание; приймають в шутку; приймають вид; приймають дежурство; приймають за другого; приймають за основу; приймають за чистую монету; приймають к сведению; приймають лекарства; приймають меры; приймають на себя обязанности; приймають огонь на себя; приймають пищу; приймають постановление; приймають решение; приймають чью-то сторону; приймають участие.

7 Складіть речення з парами слів (6-8 пар слів на вибір):

змістовий і змістовний, поверхневий і поверховий, виключати і вимикати, виключний і винятковий, відносно і щодо, відтак і отже, вражати і уражати, ділянка і ділянка, завдання і задача, загальний і спільний, книжковий і книжний, крапка і точка, луб'яний і лубочний, наполягати і настоювати, природний і природничий, приступ і наступ, прозовий і прозаїчний, репетирувати і репетувати, свідоцтво і свідчення, споживчий і споживацький, ступінь і степінь, чучело і опудало.

8. **Перекладіть українською мовою словосполучення. Запишіть їх у зошит, згрупувавши за такими ознаками: 1) терміни і 2) мовні кліше.**

Окружающая среда, зависимое положение, опираясь на результаты исследования, обратимая реакция, недопустимый риск, развивающаяся страна, всесторонне развитая личность, для достижения поставленной цели, дифференцированный подход, до настоящего времени не была предметом пристального внимания, варьируемый параметр, неизгладимое впечатление, неиссякаемая энергия, неопровержимая истина, неотразимая сила искусства, неотразимое впечатление, неотразимый голос, на основании полученных результатов, существующий порядок, нестерпимая боль, служит причиной,

действительная причина, анализируемый период, в гипотезе отражена проблема, по результатам наблюдений, зависимое положение, зависящий от многочисленных факторов, воздействующий непосредственно на воображение, устранимый недостаток, исправленная ошибка, исходя из результатов эксперимента (исследования), спрягаемая форма, выводы вытекают из ..., функциональный стиль, функционирующий в научном стиле, в соответствии с концепцией, с точки зрения исследователя.

Практичне заняття № 12

Тема: Розвиток видавничої справи в світі після винайдення друку

Книгодрукування в Європі у XVI – XVII ст.

Друга інформаційна революція

План

1. Передумови запровадження у видавничу практику рухомих літер.
2. Суспільно-політичні й економічні передумови виникнення друкарства в Європі.
3. Поширення друкарства в світі. Відмінності технології друкарства на Заході і Сході. Інкунабули.
4. Діяльність Йоганна Гутенберга-винахідника книгодрукування в Європі. Перші друковані книги І. Гутенберга.
5. Противники друкарства. Значення друкарства: редакційно-видавничий аспект.
6. Основні центри книжкового і друкарської справи.
7. Передумови слов'янського книгодрукування. Московський Друкарський двір. Анонімні видання Московського друкованого двору.
8. Зарубіжні і вітчизняні концепції поширення друкарства в Україні: – російська (радянська) концепція;
– концепція західних учених;

- концепція Івана Огієнка;
- концепція Ореста Мацюка та Якіма Запасака.

1.3. Перші друкарі та організації їх роботи.

9. Видавнича та просвітницька діяльність Івана Федорова та Петра Мстиславця («Апостол», «Буквар», «Острозька біблія»).

Базова література

1. Баренбаум И. Е. История книги : учебник для вузов / И. Е. Баренбаум. – М., 1984. — 2-е изд., испр. и доп. — 143 с.
2. Владимиров В. Всеобщая история книги. – М.: Книга, 1988. – 388 с.
3. История книги [Электронный ресурс] / Рук. проекта, графика, HTML Николаенко А.В., автор текста учебника Тараканова О. Л. — Электрон. дан.— [М] : Центр дистанционного образования МГУП, 2001.— Режим доступа : <http://www.hiedu.ru/e-books/НВ/index.htm>
4. Немировский Е. Мир книги. С древнейших времен до начала XX века 20 в. / Е. Немировский. – М., 1986.— 288 с.
5. Скрипник Т. Історія книги : учбово-методичний посібник [Текст] / Т. Скрипник.— Х., 1973. — 120 с.
6. Тимошик М. С. Історія видавничої справи/ М. С. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 2007. – С. 98–123.

Додаткова література

1. Аронов В. Р. Эльзевиры: история книжного искусства / В. Р. Аронов; ред. Ю. Герчук; худож.: М. Аникст, А. Троянкер. – М. : Книга, 1975. – 111, [5] с. : ил.
2. Ахунджанов Э. Письмо и книга. Из истории письменности и рукописной книги в Средней Азии / Э. Ахунджанов. – Ташкент, 1983. – 245 с.
3. Булгаков Ф.И. Иллюстрированная история книгопечатания и типографского искусства : Т.1 : С истории изобретения книгопечатания по XVIII век включительно / Ф. И. Булгаков. – СПб. : А. С. Суворин, ценз. 1889. – VIII, 365 с., ил. 3.
4. Бунаков Ю. В. Книгопечатание и книгоиздательское дело в Китае // Китай. — М., Л., 1940.
5. Грінченко Б. Про книги: як їх вигадано друкувати. – К., 1908. – 48 с.
6. Завадская Е. Японское искусство книги (VII-XIX века). Серия: История книжного искусства. Монографии и очерки / Е. Завадская. – М., 1986. – 367 с.
7. Капр Альберт. Иоганн Гутенберг. Личность в истории. – С.П.: Вита нова. 2011. – 578 с.
8. Кестнер И. Иоганн Гутенберг; пер. с нем./ И. Кестнер. – Львов: Вища школа, 1987.— 84 с.
9. Киселева Л. Западноевропейская рукописная и печатная книга XIV–XV веков / Л. Киселева.— Л.: Наука, 1985. – 300 с.
10. Лазурский В. Альд и альдины Сер: История книжного искусства. Монографии и очерки / Под редакцией Герчука Ю. Художники Аникст М., Троянкер А. М. Автограф автора. / В. Лазурский. – М. Книга, 1977. – 142 с.
11. Любинский В. С. На заре книгопечатания. – М., 2006. – 168 с.
12. Мэн Джон. Иоганн Гутенберг. - М. :Эксмо, 2012. – 304 с.

13. Немировский Е. Изобретение Иоганна Гутенберга. Из истории книгопечатания. Технические аспекты. – М.: Наука, 2000. – 659 с.
14. Попов П. Друкарство: його початок і поширення в Європі. — К., 1925. - 72 с.
15. Слободяник А. Віддарунок людству Йогана Гутенберга. 11 Друкарство. — 2000. — № 3. : [600-ліття з дня народж. нім. першодрукаря] // Друкарство. - 2000. - № 3. - С. 4-7.
16. Тимошик М. Першодруки (інкунабули) // Українська мова. Енциклопедія. – Вид. 2-ге. – К.: УРЕ, 2004. – С. 473. (1).

Дайте відповіді на питання для самоконтролю:

1. Що таке ксилографія?
2. Чим відрізняється метод набиття візерунків від ксилографічного способу множення текстів?
3. Якою є роль китайських винахідників в поширення не рукописного способу множення текстів?
4. В чому полягає специфіка перших китайських друків?
5. Назвіть переваги й недоліки вирізьблення на дереворитах текстів та ілюстрацій з метою їх тиражування.
6. Чи можна вважати Фестський диск першим у світі друкованим текстом. Якщо так, то чому?
7. Завдяки якому винаходу увійшов в історію видавничої справи китаєць Бі Шен? Чому цей винахід не прижився на Далекому Сході?
8. Де й коли Й. Гутенберг змайстрував перший друкарський верстат?
9. В чому полягали – Гутенбергові нещастя!
10. Як ширилася в Європі друкарська справа після смерті першодрукаря?
11. Які матеріали і засоби потрібні були давнім майстрам для друку.
12. Чи були відмінності в технології друкарства, запровадженого в Західній Європі й на Близькому та Далекому Сході? Якщо так, то які?
13. Назвіть чинники, які стримували розвиток друкарства у XV-XVIII століттях?
14. Що таке Проєкт «Гутенберг»?